

Studieplan for Flerspråklig pedagogikk for barnehagelærere, videreutdanning (15 studiepoeng) (2015–2016)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 15

Studiets varighet: 1 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden/Sarpsborg.

Kontakt

HiØ VIDERE

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Målgruppa er barnehagelærere, og hovedmålsetting for studiet er å gi deltakerne høyere kompetanse i å arbeide i barnehager med språklig og kulturelt mangfold. Språkstimulering er en av barnehagens viktigste oppgaver, og det språklige og kulturelle mangfoldet som etter hvert preger mange barnehager, gjør at arbeidet med språkstimulering krever en ny form for kompetanse hos barnehagepersonalet. Et godt språkmiljø i barnehagen forutsetter at personalet har god kompetanse innen språk og flerspråklighet, og kunnskap om hvordan barnehagen kan tilrettelegge for god språkutvikling for alle barn, uansett språklig og kulturell bakgrunn.

Studentene skal gjennom studiet få innsikt i hva det vil si å være flerspråklig og å vokse opp med et førstespråk som er minoritetsspråk. Studentene skal utvikle grunnleggende kunnskap om to- og flerspråkighet og andrespråkutvikling slik at de er i stand til å legge til rette for god språkutvikling. Studiet skal også utvikle en forståelse hos studentene for de ressurser og utfordringer ulike kulturelle og språklige barnegrupper representerer, og hvordan man i barnehagen bedre kan legge til rette for lek-, samværs- og læringsformer som reflekterer det språklige og kulturelle mangfold som i stadig sterkere grad preger alle deler av samfunnslivet.

Det pedagogiske personalet må utvikle en kompetanse som gjør dem til trygge pedagoger overfor alle barna og gode veiledere overfor foreldre med ulik kulturell og språklig bakgrunn.

Hva lærer du?

Studiets læringsutbytte

Kunnskap

Studentene skal ha

- god kunnskap om barnehagelærrollen i en verden preget av migrasjon, kulturmøter, oppbrudd og økende internasjonalisering
- kunnskap om viktige arbeidsformer i en flerkulturell og flerspråklig barnehage og hvordan man forholder seg til flerspråkligheten og det flerkulturelle som ressurs
- kjennskap til teorier om flerspråkighet i et samfunnsperspektiv og et individperspektiv
- kunnskap om teorier om språkutvikling og innlæring av første- og andrespråk, kjenne til teorier om førstespråkets betydning for utvikling av andrespråk og det å skifte språk i tidlig barndom
- god kjennskap til litteratur, pedagogiske ressurser og analoge og digitale læremidler som speiler det kulturelle og språklige mangfoldet i barnehagen og samfunnet.

Ferdigheter

Studenten skal kunne

- anvende relevant fagkunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger i en barnehage preget av kulturelt og språklig mangfold
- legge til rette for god språkstimulering av flerspråklige barn både gjennom planlagte og spontane situasjoner
- forutse utfordringer flerspråklige barn kan ha når det gjelder hverdagspråk og læringspråk
- vite hvorfor og hvordan man kan bruke litteratur som kognitiv og språklig stimulering overfor flerspråklige barn
- analysere og vurdere flerspråklige barns språkutvikling gjennom ulike former for observasjon og kartlegging
- vite hvordan barnehagen kan forberede flerspråklige barn for skolestart og skape gode overgangssituasjoner fra barnehage til skole
- legge til rette for gode samarbeidsformer med morsmålsassistenter og med foreldre med ulik språklig og kulturell bakgrunn

Kompetanse

Studenten skal

- ha evnen til å legge til rette for god kognitiv utvikling og opplæring i en flerkulturell kontekst der barna har ulike morsmål.
- kritisk kunne reflektere over egen praksis i en flerkulturell barnehage
- kunne forholde seg kritisk til styringsdokumenter, egen praksis og studiets pensumlitteratur.
- kunne fungere som ressursperson i barnehagen når det gjelder andrespråkutvikling, flerspråkighet, flerkulturalitet, samarbeid med andre privatpersoner og institusjoner som kan fremme barnehagens flerkulturelle dimensjoner

Opptak

Godkjent utdanning som barnehage-/førskolelærer.

Det er krav om tilsetting i relevant stilling.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Hovedvekten vil ligge på flerspråklighet og andrespråksutvikling, men også identitet, kultur og sosialiseringprosesser vil bli tematisert i et flerkulturelt perspektiv.

- Arbeidsmåter som kan bidra til å virkeliggjøre en inkluderende, flerkulturell barnehage
- Forskjellighet og mangfold som ressurs
- Flerspråklige barn fra barnehage til skole
- Viktige faktorer for å få til en god flerspråklig utvikling
- Synliggjøring og anerkjennelse av flerspråklige ressurser i barnehagen
- Identitet, kultur og sosialiseringprosesser
- Samarbeid mellom ulike aktører for å få til god utvikling av barn, på tvers av språk og etnisitet
- Bruk av språkstimuleringsmateriell og digitale verktøy
- Arbeid med barnelitteratur og flerspråklige bøker
- Andrespråkstilegnelse, flerspråklighet og alder
- Teorier om to- og flerspråklighet i et samfunns- og individperspektiv
- Teorier om emergent literacy i et flerspråklig og flerkulturelt perspektiv

Dessuten

Observasjon, kartlegging og vurdering av flerspråklig utvikling.

Rammeplan og styringsdokumenter i et flerkulturelt og flerspråklig perspektiv.

Tilrettelegging for foreldresamarbeid.

Organisering og læringsformer

Forelesninger, dialoger, gruppearbeid, veiledning individuelt og i grupper, litteraturstudier, loggskrivning og refleksjonsnotater knyttet til studium og egen praksis, feltarbeid på egen arbeidsplass.

Selvstudium utgjør en vesentlig del av studiet.

IKT: HiØ har Fronter som sitt digitale læringsrom, og løpende informasjon om studiet vil bli lagt ut her.

Arbeidskrav

1. Studentene skal gjennom sitt ansettelsesforhold foreta en transkribering av (sam-)fortelling av / samtale med et barn som har norsk som andrespråk (eventuelt etter lydopptak) en gang i hvert semester, og foreta en mellomspråksanalyse av barnets norskspråklige ferdigheter og utvikling. Analysen skal presenteres og drøftes med noen av kollegene i egen barnehage og/eller for medstudenter. Studentene kan samarbeide om dette to og to. De to transkriberingene skal leveres inn for godkjenning. Analysen kan danne utgangspunkt for prosjektoppgaven.

2. Mellom hver samling skal studentene skrive et refleksjonsnotat der de reflekterer over det fagstoffet de har arbeidet med på siste samling, og reflektere rundt hvilken relevans dette har for eget arbeid i barnehagen. Ett av refleksjonsnotatene skal omhandle analysen og drøftingen i arbeidskrav 1. Refleksjonsnotatene kan danne utgangspunkt for prosjektoppgaven.

Arbeidskravene må være godkjent senest 3 uker før eksamen.

Praksis

Ingen veiledet praksis i dette studiet.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Studentene utfører feltarbeid/fou-arbeid på egen arbeidsplass, se arbeidskrav 1 og 2.

Internasjonalisering

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning med god kvalitet, er vi avhengige av tilbakemeldinger fra studentene. Evaluering gjennomføres i henhold til høgskolens kvalitetssystem.

Tilbakemelding underveis

Studentene får tilbakemelding på arbeidskrav som leveres inn/presenteres og på prosjektoppgave.

Vurdering

Skriftlig eksamen:

Prosjektoppgave: Studentene skal i vårsemesteret skrive en prosjektoppgave på max 6 sider (max 8 sider dersom man skriver sammen to og to). Her skal studentene enten velge arbeidskrav 1 eller 2 som utgangspunkt. Oppgaven vurderes til bestått / ikke bestått. For å kunne avlegge muntlig eksamen, må prosjektoppgaven være vurdert til bestått.

Individuell muntlig eksamen:

Studentene presenterer kort sin prosjektoppgave etterfulgt av en faglig samtale rundt emner fra pensum (30 minutter). Karakter A-F, der A er beste karakter og F ikke bestått.

Ved ikke bestått muntlig eksamen, kan studenten avlegge kun denne ved ny eksamen.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 19.08.15. Forbehold om ev. endringer fram til studiestart.

Teori

Arntzen, R. & Hjelde, A. (2012). Det var en gang en tospråklig gutt som skulle begynne på skolen: Språkvurdering og språkstimulering. I *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 1, 54 - 69.

Arntzen, Ragnar (2014). Tospråklighet, tidlig språkskifte og begynnende leseopplæring. I Bente Bolme Moen (red.). *Kulturelt og etnisk elevmangfold i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget (19 s).

Aukrust, V.G. (2005). *Tidlig språkstimulering og livslang læring: en kunnskapsoversikt*. Oslo: Departementet (60 s).

Bjerkan, KM mfl. (2013): *Ordforråd hos flerspråklige barn*. Pedagogiske og spesialpedagogiske utfordringer. Oslo: Gyldendal (90 s)

Gjervan, Marit mfl. Den vanskelige overgangen. Involvering av foreldre ved overgang barnehage og skole. I S. Aamodt og AM Hauge. *Snakk med oss. Samarbeid mellom foreldre, barnehage og skole i et flerkulturelt perspektiv*. Oslo: Gyldendal akademisk, 89-111

Holm, Lars og Laursen, Helle Pia (2009). *En bog om sprog - i daginstitutioner. Analyser av sproglig praksis*. København: Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag (22 s.)

Håkansson, Gisela & Anna F. Mattsson 2011. *Bedömning av svenska som andraspråk. En analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier*. Lund: Studentlitteratur AB (120 s)

Kibsgaard, Sonja og Olaf Husby (2014). *Norsk som andrespråk. Barnehage og barnetrinn*. Oslo: Universitetsforlaget (190 s).

Kjelaas, Irmelin (2009). «Trollet bodde i vann med fart i» - om stimulering av ord- og begrepskompetanse hos flerspråklige førskolebarn. *Noa. Tidsskrift for norsk som andrespråk* (30 s.)

Kulbrandstad, Lise (1997). Hvilket bilde gir norsk barne- og ungdomslitteratur av innvandrere som språkbrukere. *Norsklæreren nr. 2*. (15 s)

Kulset, Nora B. (2015). Musikk og andrespråk. Norsk tilegnelse for små barn med et annet morsmål. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 50-67)

Spernes, Kari og Marianne Hatlem (2013). *Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse - teoretiske og praktiske perspektiver*. Oslo: Gyldendal Akademisk (240 s.)

Stenbro, Nina (2009). Bøker for barn på mange språk. I Rita Hvistendahl (red.). *Flerspråklighet i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget (15 s).

Valvatne, Helene og Sandvik, Margareth 2007. *Barn, språk og kultur. Språkutvikling fram til sjuårsalderen*. Kap. 7: Å vokse opp med mer enn ett språk. Cappelen Akademisk Forlag (41 sider).

Litterære tekster

Abdirahman Gaileh Mirreh/Urd von Hentig (1996). *Nomadens stemme*. Fabler og eventyr fra somalifolket, gjenfortalt på norsk, somali og urdu. Oslo: Kulturbro.

Kompendium med barnelitteratur

Studentene må gjøre seg kjent med relevante offentlige dokumenter:

Rammeplanen og Temaheftene *Språklig og kulturelt mangfold* og *Språkmiljø og språkstimulering*.

Kunnskapsløftet 2006

NOU 2010:7. Mangfold og mestring

Jobb og videre studier

Utdanningen gir kompetanse rettet mot stillinger med veiledningsansvar og faglig utviklingsarbeid i barnehagen.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Unni Hagen, 05.08.2015

Studieplanen gjelder for

Studieåret 2015-2016.

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2015

Obl. emne

Vår 2016

Obl. emne

LS15FSP115 Flerspråklig pedagogikk for barnehagelærere (Høst 2015–Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Studiet *Flerspråklig pedagogikk for barnehagelærere (15 studiepoeng)* består kun av ett emne. det foreligger ingen egen emnebeskrivelse. Se studieplan.